

جغرافیا (فصلنامه علمی - پژوهشی انجمن جغرافیای ایران)
دوره جدید، سال نهم، شماره ۳۱، زمستان ۱۳۹۰

بررسی رضایتمندی ساکنان مناطق روستایی در تبدیل نقاط روستایی به شهر

دکتر حمید برقی^۱، دکتر یوسف قنبری^۲، مهندس محمود سیف‌الهی^۳

چکیده

از اوایل دهه هفتاد با تغییر قوانین و معیارهای شناخت شهر و روستا در تقسیمات کشوری، تبدیل روستاها به شهر و شکل‌گیری مراکز شهری کوچک در مناطق روستایی که از دهه ۱۹۷۰ در سایر کشورها به عنوان یک اقدام برای توسعه مناطق روستایی شروع شده بود نمود بیشتری یافت. حال با عنایت به این موضوع و کارکردهای شهرهای کوچک این سوال مطرح است که پیامدهای این اقدام بر جمعیت این مناطق و خانوارهای ساکن در آن چیست؟ لذا این تحقیق با هدف بررسی روند جمعیت و نظرات ساکنان روستاهای ارتقا یافته به شهر و نقاط پیرامون آن، از تبدیل روستاها به شهر انجام شده است. روش تحقیق اسنادی و پیمایشی و جامعه آماری خانوارهای ساکن در شهر اژیه و روستاهای حوزه نفوذ آن در استان اصفهان است که در سال ۱۳۷۵ از تبدیل روستای اژیه شکل گرفته است. حجم نمونه ۱۹۰ خانوار ساکن در شهر اژیه و روستاهای حوزه نفوذ آن بوده که به صورت تصادفی و روش نمونه‌گیری سهمیه‌ای از شهر اژیه و روستاهای پیرامون انتخاب شده‌اند. براساس نتایج تحقیق، ۷۳/۵ درصد از پاسخگویان از این اقدام (تبدیل روستا به شهر) ابراز رضایت نموده و میزان رضایت از محل سکونت در ۵۲/۲ درصد خانوارهای ساکن در شهر اژیه، نسبت به قبل از شهر شدن بیشتر شده است. تعداد زیادی از ساکنان شهر به بهبود شرایط زندگی در آینده امیدوار شده و کمترین امیدواری در روستاهای حوزه نفوذ غیرمستقیم شهر وجود دارد. در خصوص ارائه خدمات به ساکنان در شهر نسبت به قبل از شهر شدن بهبود به چشم می‌خورد. ولی در خصوص محل تأمین انواع نیازها قبل و بعد از این اقدام، تفاوت چندانی ایجاد نشده است. بنابراین تبدیل نقاط روستایی به شهر، با افزایش میزان رضایت از محل سکونت، افزایش امیدواری به بهبود شرایط زندگی در آینده و افزایش ارائه خدمات به ساکنان، باعث تثبیت جمعیت و کاهش مهاجرت می‌شود. لذا این کار می‌تواند اقدامی مناسب در خصوص تثبیت جمعیت در این مناطق برای جلوگیری از ایجاد مشکلات بیشتر در شهرهای بزرگ‌تر باشد. بدین جهت لازم است دولت با سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های این شهرها به تقویت بنیه اقتصادی آنها بپردازد و مشوق‌های مناسب را برای مشارکت مردم و سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در فعالیت‌های تولیدی و خدماتی آنها فراهم نماید.

کلیدواژگان: توسعه روستایی، روستا، شهر، شهرهای کوچک شهر اژیه، تبدیل روستا به شهر.

۱. استادیار دانشکده علوم جغرافیایی دانشگاه اصفهان

۲. استادیار دانشکده علوم جغرافیایی دانشگاه اصفهان

۳. کارشناس ارشد مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان اصفهان

مقدمه

مراکز علمی و دانشگاهی، متخصصان علوم مختلف، مردم عادی و حتی دستگاه‌های مختلف اجرایی و سیاستگذاری به موجب نیاز خود تعریف خاصی از شهر ارائه می‌کنند. جغرافیدانان، شهر را منظره‌ای مصنوعی از خیابان‌ها، ساختمان‌ها، دستگاه‌ها و بناهایی می‌دانند که زندگی شهری را امکان‌پذیر می‌سازد. مورخان شهر را با توجه به قدمت آن تعریف می‌کنند و از نظر اقتصاددانان، شهر به جایی اطلاق می‌شود که معیشت غالب ساکنان آن بر پایه کشاورزی نباشد. جمعیت‌شناسان نیز تعداد جمعیت یک نقطه را، ملاک شهری بودن آن نقطه می‌دانند. بنابراین شهر فقط ساختمان نیست بلکه از شکل‌ها، روحیه‌ها، افراد، فضاهای سبز، طبیعت و مواد طبیعی تشکیل شده و دارای ساخت‌های جسمانی، ریخت‌شناختی، اجتماعی، فرهنگی و اخلاقی متفاوتی است. (ربانی، ۱۳۸۱: ۳) در ایران براساس ماده ۴ قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری مصوب سال ۱۳۶۲ «شهر محلی است با حدود قانونی که در محدوده جغرافیایی بخش واقع شده و از نظر بافت ساختمانی، اشتغال و سایر عوامل، دارای سیمانی با ویژگی‌های خاص بوده به طوری که اکثریت ساکنان دائمی آن در مشاغل کسب، تجارت، صنعت، کشاورزی، خدمات و فعالیت‌های اداری اشتغال داشته و در زمینه خدمات شهری از خودکفائی نسبی برخوردار و کانون مبادلات اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی حوزه جذب و نفوذ پیرامون خود بوده و حداقل دارای ده هزار نفر جمعیت باشد.» (وزارت دادگستری، ۱۳۶۲: ۱۶۸) همچنین براساس تبصره الحاقی به این ماده در سال ۱۳۷۱ «روستاهای مرکز بخش با هر میزان جمعیت و همچنین روستاهای واجد شرایط مندرج در ماده ۴ قانون تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری، چنانچه در تراکم کم دارای چهار هزار نفر و در تراکم متوسط دارای شش هزار نفر جمعیت باشند می‌توانند به عنوان شهر شناخته شوند.» (وزارت کشور، ۱۳۸۵) بنابراین یافتن تعریفی واحد برای شهر به نحوی که نیازهای پژوهش‌های تجربی متنوع و متعدد را برآورد و برای همه انواع شهر در زمان‌ها و جوامع گوناگون مناسب تلقی گردد، غیرممکن است. (پیران، ۱۳۶۸: ۴۳) ولی یکی از ملاک‌هایی که براساس آن سکونتگاه‌ها از یکدیگر متمایز می‌گردند، جمعیت است و تعداد جمعیت خود، تا حدودی بیانگر تنوع و تعداد فعالیت‌های حاکم بر سکونتگاه و حیطة نفوذ و وسعت آن نیز خواهد بود.

در این تحقیق شهرهای کوچک از آن جهت که به عنوان یکی از استراتژی‌های توسعه روستایی مطرح و از دهه هفتاد با تبدیل تعداد زیادی از نقاط روستایی به شهر در ایران اهمیت یافته مورد بررسی قرار گرفته است. در تعریف سطح جمعیتی شهرهای کوچک نیز توافق کلی وجود ندارد و در بین محققین در معیار و دامنه جمعیتی پذیرفته شده آن اختلافاتی دیده می‌شود، بگونه‌ای که کارشناسان سازمان ملل، شهرهای زیر ۲۵۰۰۰ نفر را روستا شهر و شهرهای ۲۵۰۰۰ تا ۵۰۰۰۰ نفر را شهر کوچک نامیده‌اند. (حبیب، فرخ، ۱۳۷۶: ۵۴) در ایران نیز در برنامه پنجم عمرانی شهرهای ۵ تا ۲۵ هزار نفر به عنوان شهرک‌های روستایی و یا روستا شهرها و شهرهای ۲۵ هزار نفر تا ۱۰۰ هزار نفر به عنوان شهرهای کوچک، در طرح آمایش سرزمین شهرهای ۵ هزار تا ۲۵ هزار نفر به عنوان شهر کوچک و در طرح کالبدی ملی شهرهای زیر ۵۰ هزار نفر به عنوان شهر کوچک قلمداد گردیده است. (ایزدی خرامه، ۱۳۸۰: ۱۴۰)

هدف تحقیق

هدف تحقیق بررسی میزان رضایت ساکنان مناطق روستایی از تبدیل نقاط روستایی به شهر و اثرات این اقدام بر روند جمعیت این روستاها و پیرامون آنها است که برای اینکار خانوارهای ساکن در شهر اژیه و روستاهای حوزه نفوذ در استان اصفهان انتخاب و موارد زیر بررسی شده است:

- بررسی میزان رضایت ساکنان از سکونت در نقاط روستایی و پیرامون آن با تبدیل این نقاط به شهر
- بررسی نظر ساکنان نقاط روستایی و پیرامون آن در خصوص شرایط زندگی پس از تبدیل این نقاط به شهر
- بررسی میزان خدمات ارائه شده به ساکنان نقاط روستایی و پیرامون آن پس از تبدیل این نقاط به شهر
- اثر تبدیل نقاط روستایی به شهر بر روند تعداد جمعیت این نقاط و روستاهای پیرامون آن

مبانی تئوریک تحقیق

تبدیل نقاط روستایی به شهر نیز در قالب راهبرد کارکردهای مطرح می شود که ایجاد شهرهای کوچک را در پیوند شهری در توسعه روستایی با حوزه های روستایی محور قرار می دهد، این سیاست معطوف به رویکرد شبکه منطقه ای به جای مدل های مبتنی بر نظام های بالا به پایین همچون قطب رشد شهری است و بر هماهنگ سازی و ادغام توسعه روستایی با توسعه شهری در مقیاس توسعه شهرهای کوچک ناحیه ای و محلی استوار است. (سعیدی، ۱۳۸۴: ۸۴) در ایلات متحده آمریکا بسیاری از شهرهای کوچک به راهبردهای مالی در خصوص زمین های حاصلخیز رو آورده اند تا به توسعه دوباره و بهسازی این مکان های تقریباً فراموش شده بپردازند و اثرات توسعه جوامع بزرگتر را به این مکان ها هدایت نمایند. (Bartsch .C & W. Barbara. 2006) استراتژی یوفرد، تبدیل روستا به شهر را به عنوان یک راهکار توسعه مطرح می کند. این استراتژی با ارایه اطلاعات فراوان و ذی قیمتی به سیاست گذاران و برنامه ریزان، آنان را در توزیع سرمایه گذاری ها در راستای یک الگوی متعادل جغرافیایی (اقتصادی و فیزیکی) یاری می دهد. بر مبنای این استراتژی، وجود شهرک ها بین شهرهای بزرگ و روستاها و یا تبدیل روستاهایی که ظرفیت لازم را دارا هستند به شهرهای کوچک راه حل اساسی توسعه روستایی است (متوسلی، ۱۳۸۲: ۲۵۲). آلسو از جمله افرادی است که نقش چندانی برای شهرهای کوچک در جذب جمعیت مازاد قائل نیست، اما وجود آنها را در تکمیل شبکه اسکان و ایجاد مفصلی مناسب در برقراری تعادل بین زیستگاه های شهری و روستایی الزامی می داند. تیسدل در مورد توزیع شهرها از لحاظ تعداد و اندازه معتقد است، با توجه به اینکه نیروهای طبیعی بازار قادر به ایجاد نظام بهینه توزیع جمعیت در سکونتگاه های سرزمین نیستند، برای پیشگیری از تمرکز در برخی از نقاط، توجه به رشد شهرهای کوچک مقیاس و میان مقیاس باید به عنوان راهی در سیاست گذاری نظام اسکان مورد تأکید قرار گیرد. (امکچی، ۱۳۸۳: ۵۰) نیل هسنس در بیان نقش شهرهای کوچک در توسعه ملی، شهرنشینی اشاعه یافته از پایین (سیاست از پایین را که توسعه شهرهای کوچک و میانی را دربردارد، عاملی در جهت توسعه کشورهای در حال توسعه می داند که هدف آن کمک به رفع نیازهای اندک اغلب سیاست گذاران و روستایی در مجاورت زندگی آنان است. (باقری، ۱۳۷۵: ۸۵)) با اینحال برنامه ریزان منطقه ای، بر نقش اساسی شهرهای کوچک به عنوان مراکز خدماتی منطقه ای در توسعه نواحی روستایی از طریق

پیوندهای مستقیم تولید و نیز پیامدهای توزیع و رخنه به پایین تأکید می‌ورزند. به نظر آنها، وجود شهرهای کوچک، پیش نیاز، توسعه روستایی و منطقه‌ای اغلب کشورهای رو به رشد است. (زبردست، ۱۳۸۳:۲۵)

در مجموع دیدگاه‌های موجود درخصوص نقش و کارکرد شهرهای کوچک به دیدگاه انگلی بودن، پویا بودن و واقع‌بینانه تقسیم می‌شود. طرفداران دیدگاه انگلی بودن شهرهای کوچک، نقش شهرهای کوچک را در حوزه نفوذ خود یک نقش استثماری می‌دانند. (L. O. Omaja 1987:82) این افراد معتقدند این اقدام منابعی که می‌تواند برای ساکنان روستایی مفید واقع شود برای سرمایه‌گذاری به مراکز کلان شهرها منتقل می‌کند. (D.A.Rondinelli, 1983:391) همچنین از دید این گروه ماهیت استثماری روابط تولیدی بوسیله این مراکز افزایش یافته و به تضعیف نواحی روستایی و حمایت از مراکز شهری کمک می‌کند. (L. O. Omaja 1987:83) طرفداران دیدگاه پویا بودن معتقدند این شهرها می‌توانند به عنوان مراکز تجارت برای کالاهای کشاورزی که در نواحی روستایی تولید می‌شود عمل نمایند. (G. Gaile, 1992:131) تمرکز خدمات و توزیع اعتبار و نهاده‌های کشاورزی در این شهرها می‌تواند نوآوری‌های کشاورزی را در پایین‌ترین سطح عرضه کند و مسیرهای حمل و نقل را با کاهش فاصله‌ای و زمانی مواجه نماید. (B. N. Bajracharya, 1995:27) اما از نظر دیدگاه واقع‌بینانه نقش و کارکرد شهرهای کوچک در همه نواحی یکسان نیست و به موقعیت شهر در منطقه و وضعیت اقتصادی - اجتماعی وابسته است. (ایزدی خرامه، ۱۳۸۰: ۱۸۲) براساس نظر این گروه شهرهای کوچک در نواحی روستایی می‌توانند به گسترش فعالیت‌های فرآوری محصول، ساخت مجدد الگوهای بازاریابی و دسترسی راحت‌تر به خدمات عمومی و اجتماعی کمک نمایند. (D. A. Rondinelli, 1983:2) همچنین سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان در سطح ملی و بین‌المللی بر قابلیت شهرهای کوچک و متوسط برای بهبود کیفیت زندگی انسان‌ها تأکید دارند. (UNFPA, 2007)

بنابراین توسعه شهرهای کوچک از دهه ۱۹۷۰ میلادی به منظور ایجاد نظام سکونتگاهی متناسب و یک پارچه و الگوی عادلانه تر اقتصادی و اجتماعی در سیاست‌گذاری‌ها و برنامه‌ریزی‌های کشورهای به ویژه کشورهای در حال توسعه، مدنظر قرار گرفت. (Lin.Gcs, 1993:33) این راهبرد از آغاز دهه ۱۹۸۰ مورد توجه بیشتری واقع شد و کنفرانس‌های بین‌المللی جمعیت و آینده مناطق شهری

در شهر رم (جعفرزاده راستین، ۱۳۶۶: ۲۶) و دومین کنفرانس سازمان ملل راجع به سکونتگاه‌های انسانی (هابیت دو^۱) نیز آن را مورد تأکید قرار داد. (UNCHS, 1996:5).

از زمانی که این رویکرد (تبدیل روستا به شهر) در کشور مورد توجه قرار گرفته (اوایل دهه هفتاد) تحقیقاتی درخصوص تأثیرات آن بر مناطق روستایی صورت گرفته است که از آن جمله می‌توان به تحقیقات باقری (۱۳۷۵)، طاهرخانی (۱۳۷۸)، ایزدی خرامه (۱۳۸۰)، فنی (۱۳۸۲) و قادرمزی (۱۳۸۳) اشاره نمود. ولی درخصوص تأثیرات تبدیل روستاها به شهر بر کیفیت زندگی ساکنان این روستاها و مناطق پیرامون کمتر تحقیقاتی انجام شده است. نتایج تحقیقات انجام شده نشان می‌دهد شهرهای حاصل از تبدیل نقاط روستایی دارای کارکردهای بالقوه و بالفعل توسعه‌ای بوده و می‌توانند در افزایش فرصت‌های شغلی، کاهش مهاجرت‌های نامطلوب و تأمین خدمات موردنیاز روستائیان و... نقش موثری ایفا نمایند. (افتخاری و ایزدی خرامه، ۱۳۸۰: ۱۷۲) شهرهای کوچک با زمینه‌سازی و فراهم آوردن شرایط مساعد، می‌توانند در برقراری یک نظام منطقی سلسله مراتبی از حیث جمعیت و کارکرد موفق باشند. با تقویت و توسعه این شهرها، ظرفیت پذیرش جمعیت آنها افزایش می‌یابد و به سبب قرارگرفتن بر سر راه مهاجرهای روستایی، جریان مهاجرتی را به سوی خود و دیگر نقاط کوچک شهری، هدایت می‌کنند. (فنی، ۱۳۸۲: ۴۵) همچنین این اقدام در افزایش درآمد و رونق اقتصادی، تنوع شغلی و افزایش فرصت‌های اشتغال، رونق، تقویت صنعت و فعالیت‌های صنعتی، افزایش سطح سواد و سرمایه اجتماعی در شهرهای ایجاد شده و حوزه نفوذ (قادرمزی، ۱۳۸۳: ۱۵۵) و دگرگونی موقعیت منطقه‌ای و کالبدی روستاها مؤثر است. (وزارت کشور، ۱۳۷۶) این شهرها علاوه بر افزایش فرصت‌های شغلی و کاهش مهاجرت روستائیان به شهرهای بزرگتر، ممکن است باعث رواج سوداگرای زمین و خارج شدن زمین‌های کشاورزی از چرخه تولید نیز گردند. (طاهرخانی، ۱۳۷۸: ۱۸) و یا در درازمدت عوامل لازم را برای شکوفایی مناطق پیرامونی و کاهش فقر فراهم سازند. (باقری، ۱۳۷۵: ۱۱)

روش‌شناسی

روش انجام تحقیق توصیفی - تحلیلی و متغیرهای تحقیق شامل میزان رضایت از محل زندگی، ایجاد انگیزه برای ماندن در محل، تعداد جمعیت، وضعیت مهاجرفرستی و مهاجر پذیری، میزان امیدواری به بهبود شرایط زندگی در آینده، محل مراجعات خانوارها برای تأمین احتیاجات و کمیت مراکز و خدمات ارائه شده در محدوده مورد مطالعه قبل و بعد از شهرشدن روستای اژیبه است. در این تحقیق از روش شاخص‌های عینی برای سنجش مواردی مانند تعداد جمعیت، وضعیت مهاجرفرستی و مهاجرپذیری، تعداد مراکز خدماتی و ... و روش شاخص‌های ذهنی که اصطلاحاً شاخص‌های زیستی ذهنی نامیده می‌شوند. (Costanza et al 2006:268) برای مواردی مانند میزان رضایت از محل زندگی، انگیزه ماندن در محل، میزان امیدواری به بهبود شرایط زندگی در آینده و ... استفاده به عمل آمد. شاخص‌های روش اول با استفاده از گزارش‌ها و آمارهای رسمی بررسی شدند و در روش دوم که شاخص‌ها مبتنی بر گزارش شخصی افراد از ادراکات شان در مورد جنبه‌های مختلف زندگی است و ادراکات و ارزشیابی‌های افراد را از وضعیت عینی زندگی‌شان نمایش می‌دهد به وسیله نظرسنجی از خانوارهای ساکن در محدوده مطالعاتی انجام شد.

جامعه آماری تحقیق شهر اژیبه و حوزه نفوذ آن است که در سال ۱۳۷۵ از تبدیل روستای اژیبه شکل گرفته است. این محدوده با مساحت ۱۸۲ کیلومترمربع در شهرستان اصفهان واقع گردیده و شامل شهر اژیبه، ۸ روستای سکنه و تعدادی آبادی خالی از سکنه است. روستاهای سیان، قلعه بالاسیان، گیشی و رنگینده در حوزه نفوذ مستقیم شهر (گستره‌ای از پیرامون شهر که ساکنین آن برای دسترسی به انواع خدمات با شهر ارتباطی زنده، پایدار، مستمر و ضروری دارند) و مابقی در حوزه نفوذ غیرمستقیم شهر (گستره‌ای از پیرامون شهر که ساکنین آن برای دسترسی به بخشی از خدمات در شهر بصورت مستمر یا موردی مراجعه می‌کنند) قرار دارند. واحد آماری تحقیق خانوارهای ساکن در شهر اژیبه و روستاهای حوزه نفوذ آن بوده‌اند. حجم نمونه حدود ۱۹۵ خانوار بوده که از روش آماری کوکران برآورد و به روش سهمیه‌ای انتخاب شده است. (حافظ نیا، ۱۳۸۲، ص ۱۳۸)

روش جمع‌آوری اطلاعات پیمایشی و اسنادی بوده که در روش اسنادی از آمار و گزارشات موجود و در روش میدانی از پرسشنامه خانوار بهره گرفته شده است. ابزار گردآوری اطلاعات، پرسشنامه‌ای بود که عمدتاً از سؤالات بسته با پاسخهای در طیف لیکرت پنج مقیاسی (خیلی زیاد=۵، تا خیلی کم =۱) تهیه شده بود. به منظور سنجش اعتبار درونی پرسشنامه‌ها، از روش اعتبار محتوا و برای سنجش پایایی آن از آلفای کرونباخ استفاده شد. در نهایت اطلاعات جمع‌آوری شده با آماره‌های توصیفی و تحلیلی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و گزارش آن تدوین گردید.

یافته‌های تحقیق

در شهر اژیه و حوزه نفوذ آن در سال ۱۳۴۵ بالغ بر ۸۵۹ خانوار سکونت داشته‌اند که این رقم در دهه‌های ۴۵-۵۵، ۶۵-۷۵ و ۷۵-۸۵ به ترتیب با ۳۷، ۴۰ و ۲۷ درصد افزایش به ۱۱۷۶، ۱۶۴۳ و ۲۰۸۸ خانوار رسیده است. این رقم در سال ۱۳۸۵ بالغ بر ۲۶۶۸ خانوار بوده که نسبت به سال ۱۳۷۵ نزدیک به ۲۷/۸ درصد افزایش را نشان می‌دهد. این تغییرات به تفکیک محل و سال نشان می‌دهد که شهر اژیه بیشترین افزایش را بعد از دهه ۶۵-۵۵، پس از تبدیل به شهر شدن (دهه ۸۵-۷۵) داشته است. ولی روستاهای پیرامون در این مدت (۸۵-۷۵) با کمترین افزایش مواجه بوده‌اند. همچنین نرخ رشد سالانه جمعیت در روستای اژیه از ۱/۴ درصد در دوره ۶۵-۷۵ به ۲/۲ درصد پس از تبدیل به شهر شدن (۸۵-۷۵) رسیده است ولی روستاهای پیرامون در این مدت با افزایش کمتر از ۱ درصد مواجه بوده‌اند (جدول شماره ۱).

جدول ۱: تعداد خانوار و جمعیت شهر اژیبه و حوزه نفوذ آن از سال ۱۳۴۵ تا ۱۳۸۵

۱۳۸۵	۱۳۷۵	۱۳۶۵	۱۳۵۵	۱۳۴۵	شرح	
۹۴۹	۷۶۱	۶۳۲	۴۲۴	۳۲۰	شهر اژیبه	تعداد خانوار
۴۷۶	۳۴۹	۲۵۶	۱۹۳	۱۳۵	حوزه نفوذ مستقیم شهر	
۱۲۴۳	۹۷۸	۷۵۵	۵۵۹	۴۰۴	حوزه نفوذ غیرمستقیم شهر	
۲۶۶۸	۲۰۸۸	۱۶۴۳	۱۱۷۶	۸۵۹	کل	
۳۹۱۲	۳۲۱۲	۲۷۸۸	۱۹۵۸	۱۵۹۶	شهر اژیبه	تعداد جمعیت
۱۸۵۲	۱۶۷۶	۱۳۴۵	۸۹۲	۶۴۰	حوزه نفوذ مستقیم شهر	
۴۴۵۹	۴۳۸۹	۳۸۸۶	۲۶۴۶	۱۷۸۴	حوزه نفوذ غیرمستقیم شهر	
۱۰۲۲۳	۹۲۷۷	۸۰۱۹	۵۴۹۶	۴۰۲۰	کل	

مأخذ: ۱. وزارت جهاد کشاورزی، بانک اطلاعات فرهنگ آبادی‌های ایران، مرکز تحقیقات و بررسی مسائل روستایی

۲. مرکز آمار ایران، سرشماری عمومی نفوس و مسکن آبان ماه ۱۳۸۵

نظرسنجی از خانوارهای شهر اژیبه در خصوص رضایت از محل زندگی نشان می‌دهد که ۶۳/۴ درصد خانوارها به علت افزایش فعالیت‌های عمرانی، دسترسی به خدمات بیشتر از جمله گاز لوله‌کشی، بیمارستان و رسیدگی بهتر به وضعیت محل توسط مسئولان دولتی (شهردار) از محل سکونت خود راضی و ۳۶/۶ درصد به علت محدودیت‌های ایجاد شده به خصوص در زمینه فعالیت‌های دامداری و یا تغییر کاربری اراضی خود چندان راضی نیستند. این ارقام در مورد خانوارهای ساکن در روستاهای حوزه نفوذ مستقیم شهر یعنی روستاهای سیان، قلعه‌بالا سیان، گیشی و رنگینده به ترتیب ۷۲/۳ و ۲۷/۸ درصد و خانوارهای ساکن در روستاهای حوزه نفوذ غیرمستقیم شهر یعنی روستاهای فارفان، کفران، ابوالخیر و طهمورثات به ترتیب ۶۷/۳ و ۳۰/۸ درصد است. آزمون χ^2 (خی دو) این تفاوت را بین پاسخگویان شهر اژیبه و روستاهای حوزه نفوذ معنادار نشان می‌دهد. (جدول شماره ۲)

جدول ۲: توزیع درصدی میزان رضایت پاسخگویان از محل سکونت خود

میانگین	میزان رضایت					شرح
	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	
۲/۹	۸/۵	۱۸/۳	۳۶/۶	۲۸/۲	۸/۴	شهر اژیبه
۳/۳۳	۲۷/۸	۲۷/۸	۱۶/۷	۵/۶	۲۲/۲	حوزه نفوذ مستقیم شهر
۲/۸۵	۱۱/۵	۷/۷	۴۸/۱	۱۹/۲	۱۳/۴	حوزه نفوذ غیرمستقیم شهر

آزمون χ^2 (خی دو) مقدار محاسبه شده = ۲۶/۲۴ سطح معناداری = ۰/۰۰۳

مأخذ: پرسشنامه خانوار

بنابراین در مجموع ۲۸/۵ درصد از کل پاسخگویان از تبدیل روستای اژیبه به شهر زیاد تا خیلی زیاد ابراز رضایت نموده، ۳۷/۶ درصد تا حدودی راضی بوده و ۳۵/۹ درصد کم تا خیلی کم از اینکار رضایت داشته‌اند. تعداد افرادی که در شهر اژیبه از اینکار احساس رضایت دارند نسبت به روستاهای حوزه نفوذ غیرمستقیم شهر بسیار بیشتر بوده و نتیجه آزمون χ^2 (خی دو) نیز تفاوت معناداری را بین آن‌ها نشان می‌دهد. (جدول شماره ۳)

جدول ۳: توزیع درصدی میزان رضایت پاسخگویان از تبدیل اژیبه به شهر

میانگین	میزان رضایت					شرح
	۵-خیلی زیاد	۴-زیاد	۳-متوسط	۲-کم	۱-خیلی کم	
۳/۱۹	۱۷/۸	۱۹/۲	۳۸/۴	۱۳/۷	۱۰/۹	شهر اژیبه
۲/۷	۰	۳۰	۳۵	۱۰	۲۵	حوزه نفوذ مستقیم
۴/۶	۳/۸	۱۱/۵	۳۸/۵	۱۹/۲	۲۶/۹	حوزه نفوذ غیرمستقیم
۲/۸۴	۹/۱	۱۹/۴	۳۷/۶	۱۴/۵	۱۹/۴	کل محدوده

آزمون χ^2 (خی دو) مقدار محاسبه شده = ۹/۲۶ سطح معناداری = ۰/۰۵۵

مأخذ: پرسشنامه خانوار

پاسخگویان شهر اژیبه افزایش هزینه‌های ساخت و ساز، عوارض و محدودیت‌های نگهداری دام را از مهمترین دلایل عدم رضایت خود از تبدیل روستای اژیبه به شهر ذکر نموده، در

صورتیکه پاسخگویان روستاهای پیرامون از جمله روستاهای فارفان و کفران جذب اعتبارات عمرانی منطقه توسط شهر اژیبه، بی‌توجهی مسئولان به این روستاها با شهر شدن اژیبه و عدم ارائه خدمات به این روستاها توسط شهر اژیبه را از دلایل عدم رضایت خود از تبدیل روستای اژیبه به شهر برشمرده‌اند. ضمناً ضریب همبستگی پیرسون رابطه‌ای را بین میزان رضایت و محل سکونت ساکنان در سطح یک درصد نشان نمی‌دهد.

همچنین میزان رضایت از محل سکونت برای ۵۲/۲ درصد خانوارهای ساکن در شهر اژیبه نسبت به قبل از اینکه این روستا شهر شود بیشتر شده است. برای ۱۵/۲ درصد خانوارها به علت محدودیت‌های انجام بعضی فعالیت‌ها از جمله نگهداری دام و طیور و افزایش هزینه‌های زندگی باعث کاهش میزان رضایت از محل سکونت و برای ۳۲/۶ درصد تفاوتی نداشته است. تبدیل روستای اژیبه به شهر در کاهش میزان رضایت خانوارهای ساکن در روستاهای پیرامون از محل سکونتشان تأثیری نداشته ولی برای ۲۶/۷ درصد خانوارهای ساکن در روستاهای نزدیک شهر و ۱۰/۹ درصد خانوارهای سایر روستاها باعث افزایش میزان رضایت از محل سکونت گردیده است. نتیجه آزمون χ^2 (خی دو) در این خصوص نیز تفاوت معناداری بین نظرات ساکنان شهر و نقاط پیرامون آن نشان می‌دهد. (جدول شماره ۴)

جدول ۴: توزیع درصدی تغییر میزان رضایت ساکنان از محل سکونت آنها با شهر شدن اژیبه

شرح	۱- افزایش	۲- بدون تغییر	۳- کاهش	میانگین
شهر اژیبه	۵۲/۲	۳۲/۶	۱۵/۲	۱/۶
حوزه نفوذ مستقیم شهر	۲۶/۷	۷۳/۳	۰	۱/۷
حوزه نفوذ غیرمستقیم شهر	۱۰/۹	۸۹/۱	۰	۱/۹
کل محدوده	۳۰/۳	۶۳/۹	۵/۷	۱/۸

آزمون χ^2 مقدار محاسبه شده = ۳۶/۷۲ سطح معناداری = ۰/۰۰۰

مأخذ: پرسشنامه خانوار

در خصوص میزان امیدواری به بهبود شرایط زندگی در آینده، در ساکنان شهر اژیبه به علت ایجاد امکانات درمانی و عمرانی بیشترین امیدواری و در ساکنان روستاهای حوزه نفوذ

غیرمستقیم شهر به علت عدم اقدامی در آنها کمترین امیدواری وجود داشته و تفاوت بین نظرات آنها معنادار بوده است. (جدول شماره ۵)

جدول ۵: توزیع درصدی میزان امیدواری خانوارها به بهبود شرایط زندگی در آینده

میانگین	میزان امیدواری					جمع	شرح
	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم		
۳/۵۵	۲۰/۳	۳۴/۸	۲۴/۶	۲۰/۳	۰	۱۰۰	شهر اژیبه
۳/۵۰	۳۰	۱۵	۴۰	۵	۱۰	۱۰۰	حوزه نفوذ مستقیم شهر
۲/۵۵	۹/۱	۱۸/۲	۲۷/۳	۹/۱	۳۶/۴	۱۰۰	حوزه نفوذ غیرمستقیم شهر
۳/۲۵	۱۹/۷	۲۴/۹	۲۹/۵	۱۵/۸	۱۱/۱	۱۰۰	کل محدوده

آزمون χ^2 (خی دو) مقدار محاسبه شده = ۱۵/۸۸ سطح معناداری = ۰/۰۰۰

بررسی‌های انجام شده درخصوص تأثیر ارتقا روستای اژیبه به شهر برانگیزه ماندن افراد در منطقه نیز نشان می‌دهد اینکار برای ۳۳/۴ درصد از پاسخگویان به مقدار زیاد تا خیلی زیاد، برای ۲۰/۸ درصد به میزان متوسط و برای ۴۶/۸ درصد به میزان کم تا خیلی کم باعث افزایش انگیزه ماندن در محل شده است. لذا با توجه به اینکه نتیجه آزمون χ^2 (خی دو) تفاوت معناداری را بین این ارقام نشان می‌دهد و میزان رضایت پاسخگویان شهر اژیبه بیشتر از روستاها بخصوص روستاهای حوزه نفوذ غیرمستقیم شهر است. می‌توان گفت که شهر شدن اژیبه باعث افزایش میزان علاقه به ماندگاری خانوارهای ساکن در شهر و روستاهای مجاور شده است. (جدول شماره ۶)

جدول ۶: توزیع درصدی افزایش علاقه به ماندن در محل سکونت با شهر شدن روستای اژیبه

میانگین	میزان افزایش علاقه به ماندن در محل					شرح
	۱- هیچ	۲- کم	۳- متوسط	۴- زیاد	۵- خیلی زیاد	
۲/۹	۲۰/۵	۱۱/۴	۳۶/۴	۹/۱	۲۲/۷	شهر اژیبه
۲/۴	۴۰/۰	۶/۷	۲۶/۷	۱۸/۴	۸/۳	حوزه نفوذ مستقیم شهر
۱/۸	۶۰/۹	۱۳/۰	۱۷/۰	۷/۴	۲/۶	حوزه نفوذ غیرمستقیم شهر
۲/۳	۳۶	۱۰/۸	۲۰/۸	۱۶/۷	۱۶/۷	کل محدوده

آزمون χ^2 (خی دو) مقدار محاسبه شده = ۱۹/۲۵ سطح معناداری = ۰/۰۰۱

در زمینه اثر تبدیل روستا به شهر بر بهبود وضعیت زندگی ساکنان حدود ۴۴ درصد از پاسخگویان مورد بررسی معتقدند که تبدیل نقاط روستایی به شهر تأثیری در زندگی ساکنان ندارد در صورتی که ۳۷/۱ درصد اعتقاد به بهبود شرایط زندگی و ۱۸/۹ درصد اعتقاد به بدتر شدن آن بعثت افزایش هزینه‌های زندگی دارند. این ارقام در پاسخگویان شهر اژیبه، روستاهای حوزه نفوذ مستقیم شهر و روستاهای حوزه نفوذ غیرمستقیم شهر تفاوت معنی‌داری را نشان است (جدول شماره ۷) و از آنجا که روستای اژیبه دهسال قبل تبدیل به شهر شده است و تعداد افرادی که در آن معتقد به بهتر شدن زندگی هستند زیادتر است می‌توان گفت تبدیل روستاها به شهر باعث بهبود زندگی ساکنان خواهد شد.

جدول ۷: دیدگاه پاسخگویان درخصوص تبدیل روستا به شهر بر زندگی ساکنان

میانگین	نوع تاثیر بر زندگی ساکنان			شرح
	۱- بدتر شدن زندگی	۲- بی تاثیر	۳- بهتر شدن زندگی	
۲/۳	۱۷/۵	۳۷/۵	۴۵	شهر اژیبه
۱/۸	۲۹/۴	۵۸/۸	۱۱/۸	حوزه نفوذ مستقیم شهر
۲/۳	۱۱/۹	۳۸/۱	۵۰	حوزه نفوذ غیرمستقیم شهر
۲/۲	۱۸/۹	۴۴	۳۷/۱	کل محدوده

آزمون χ^2 (خی دو) مقدار محاسبه شده = ۱۳/۹۶ سطح معناداری = ۰/۰۰۷

با اینحال به نظر ۱۰/۵ درصد از پاسخگویان میزان منافع تبدیل روستاها به شهر برای ساکنان بعثت افزایش امکانات رفاهی زیاد تا خیلی زیاد، ۳۳/۱ درصد متوسط و بیش از ۵۰ درصد بعثت افزایش هزینه‌ها و مشکلات شهری کم تا خیلی کم است. (جدول شماره ۸) این ارقام توسط پاسخگویان شهر اژیبه که دهسال از تبدیل آن به شهر گذشته است به ترتیب ۸/۲، ۴۴/۳ و ۱۷/۵ درصد ذکر شده است. در صورتیکه ۸۰ درصد پاسخگویان روستاهای حوزه نفوذ مستقیم شهر معتقدند به دلیل افزایش هزینه‌ها و مشکلات شهری، اینکار منافع کم تا خیلی کم برای ساکنان دارد. توسط ۲۶/۳ درصد از پاسخگویان روستاهای حوزه نفوذ غیرمستقیم شهر بخصوص روستاهای کفران و فارفان که درخواست تبدیل به شهر را دارند نیز منافع اینکار زیاد تا خیلی زیاد و ۲۴/۲ درصد متوسط بیان شده است.

جدول ۸: دیدگاه پاسخگویان در خصوص منافع تبدیل روستا به شهر برای ساکنان

میانگین	میزان منافع					شرح
	۱- خیلی کم	۲- کم	۳- متوسط	۴- زیاد	۵- خیلی زیاد	
۲/۵	۹/۸	۳۷/۷	۴۴/۳	۶/۶	۱/۶	شهر اژیبه
۱/۸	۴۰/۰	۴۰/۰	۲۰/۰	۰	۰	حوزه نفوذ مستقیم شهر
۲/۶	۲۱/۲	۳۰/۳	۲۴/۲	۱۸/۲	۶/۱	حوزه نفوذ غیرمستقیم شهر
۲/۴	۲۰/۲	۳۶/۳	۳۳/۱	۱۸/۱	۲/۴	کل محدوده

آزمون χ^2 (خیی دو) مقدار محاسبه شده = ۱۷/۹۹ سطح معناداری = ۰/۰۰۱

همچنین در خصوص میزان ارائه خدمات به ساکنان با تبدیل روستای اژیبه به شهر، در زمینه تجاری، آموزشی- فرهنگی و خدمات عمومی (کارگری و ...) تفاوت ایجاد شده ولی در زمینه خدمات اداری، کشاورزی و صنعتی تفاوت معناداری به چشم نمی‌خورد. میزان رضایت از این خدمات در شهر به علت اینکه شعاع عملکرد مراکز و امکانات موجود عمدتاً به حریم شهر محدود می‌شود بیشتر از روستاها است. (جدول شماره ۹) در مجموع اکثر پاسخگویان بخصوص پاسخگویان ساکن روستاها به بهتر شدن کیفیت ارائه خدمات با شهر شدن روستای اژیبه اذعان کرده‌اند. تعدادی دیگری به عدم تفاوت در کیفیت این خدمات قبل و بعد از شهر شدن اژیبه و تعداد کمی نیز به بدتر شدن آن اشاره داشته‌اند. در صورتی که ۵۶/۵ درصد ساکنان بعلت کافی نبودن میزان خدمات از کیفیت خدماتی که در حال حاضر ارائه می‌شود به میزان کم تا خیلی کم، ۳۱/۵ درصد متوسط و تنها ۱۱/۹ درصد زیاد تا خیلی زیاد راضی هستند. (جدول شماره ۱۰) با توجه به اینکه نتیجه آزمون χ^2 (خیی دو) نشان‌دهنده تفاوت معنادار بین این ارقام در ساکنان شهر و روستاهای پیرامون است و میزان آن در شهر کمتر است، تبدیل اژیبه به شهر بعلت افزایش توقع نتوانسته میزان رضایت ساکنان شهر اژیبه از خدمات ارائه شده را تأمین کند. در حال حاضر شهرهای اژیبه، هرنند، ورزنه، اصفهان و روستاهای حوزه نفوذ شهر اژیبه به همراه روستای اسلام‌آباد از مناطق اصلی تأمین خدمات موردنیاز خانوارهای مورد بررسی است. این خانوارها قبل از تبدیل روستای اژیبه به شهر (۱۳۷۵) برای کارهای اداری- عمومی معمولاً به اصفهان، هرنند و کوهپایه و فروش تولیدات کشاورزی به شهرهای اصفهان، هرنند و روستای اژیبه، خرید مایحتاج به روستاهای محل سکونت خود و دوره‌گردها و برای

تأمین ابزار کار عموماً به شهر اصفهان و در مرحله بعد به شهر هرنند مراجعه می‌کرده‌اند. نتایج آزمون مقایسه زوجی (Paired Samples Test) درخصوص مراجعه خانوارها برای تأمین انواع نیازها قبل و بعد از شهر شدن روستای اژیبه نشان می‌دهد که بجز در مورد محل فروش محصولات کشاورزی تفاوتی ایجاد نشده است. (جدول شماره ۱۱)

جدول ۹: توزیع میزان رضایت پاسخگویان از خدمات ارائه شده در شهر اژیبه کیفیت ارائه خدمات تجاری، آموزشی - فرهنگی، عمومی و صنعتی قبل و بعد از شهر شدن اژیبه تفاوت معنادار

نوع خدمات	میزان رضایت	محل سکونت پاسخگویان			سطح معناداری	
		شهر اژیبه	حوزه نفوذ مستقیم شهر	حوزه نفوذ غیر مستقیم شهر		
تجاری	کم	۴۷/۶	۷۸/۵	۵۴/۱	۵۶/۵	*۰/۰۰۰
	متوسط	۴۹/۲	۰	۳۷/۵	۳۴/۸	
	زیاد	۳/۲	۱۴/۳	۴/۲	۳۹۸۱۹.۰۰	
اداری	کم	۳۸/۴	۵۰/۰	۵۰/۰	۴۳/۲	۰/۸۲۷
	متوسط	۴۳/۱	۳۵/۷	۳۷/۵	۴۰/۴	
	زیاد	۱۸/۵	۱۲/۵	۱۲/۵	۳۹۹۴۹.۰۰	
آموزشی - فرهنگی	کم	۲۳/۱	۵۳/۸	۵۴/۵	۳۶/۳	*۰/۰۰۳
	متوسط	۴۴/۶	۳۰/۸	۹/۱	۳۴/۵	
	زیاد	۳۲/۳	۱۵/۴	۳۶/۴	۲۹/۲	
خدماتی (کارگری و...)	کم	۶۰/۹	۸۱/۸	۶۶/۷	۶۸/۹	*۰/۰۳۹
	متوسط	۲۸/۱	۱۸/۲	۲۵/۰	۳۹۹۸۶.۰۰	
	زیاد	۱۰/۹	۰	۸/۳	۳۹۹۴۱.۰۰	
کشاورزی	کم	۳۰/۱	۶۰/۰	۳۵/۷	۳۸/۸	۰/۰۷۹
	متوسط	۲۸/۶	۲۰/۰	۳۲/۱	۳۹۸۹۹.۰۰	
	زیاد	۴۱/۳	۲۰/۰	۴۲/۱	۳۳/۸	
صنعتی	کم	۶۸/۳	۶۹/۲	۶۳/۷	۶۷/۵	۰/۵۴۲
	متوسط	۲۲/۲	۳۰/۸	۲۷/۳	۳۹۸۶۹.۰۰	
	زیاد	۹/۵	۰	۹/۵	۳۹۸۵۱.۰۰	

جدول ۱۰: میزان رضایت پاسخگویان از کیفیت خدمات ارائه شده به ساکنان

میانگین	میزان رضایت					شرح
	۵- خیلی زیاد	۴- زیاد	۳- متوسط	۲- کم	۱- خیلی کم	
	۰	۹/۴	۲۶/۱	۳۱/۳	۳۱/۳	شهر اژیبه
۲/۸	۱۵/۴	۷/۷	۳۸/۵	۲۳/۱	۱۵/۴	حوزه نفوذ مستقیم شهر
۱/۲	۵/۹	۰	۲۹/۴	۳۲/۴	۳۲/۴	حوزه نفوذ غیرمستقیم شهر
۲/۲	۶/۵	۵/۴	۳۱/۵	۲۹/۳	۲۷/۲	کل محدوده

آزمون χ^2 (خیی دو) مقدار محاسبه شده = ۱۹/۳۳ سطح معناداری = ۰/۰۰۱

جدول ۱۱: آزمون مقایسه زوجی (Paired Sample Test) محل تامین مایحتاج خانوارها

شرح	کارهای اداری	فروش دام	فروش تولیدات	خرید مایحتاج روزانه	خرید میوه و سبزی	خرید گوشت	خرید ابزار کار
مقدار آزمون	۰/۲۷۶	۰/۸۱۴	۲/۵۲۷	۱/۲۹۵	۰/۲۵۷	۱/۱۳۶	۰/۸۳۱
سطح معناداری	۰/۷۸۳	۰/۴۱۹	۰/۰۱۳*	۰/۱۹۸	۰/۷۹۸	۰/۲۵۹	۰/۴۰۸

مأخذ: پرسشنامه خانوار

نتیجه گیری

شهر اژیه و حوزه نفوذ آن بیشترین افزایش رشد خانوار و جمعیت را دهه ۸۵-۷۵ یعنی پس از تبدیل شدن به شهر داشته است. در حال حاضر حدود ۶۴ درصد خانوارها از محل سکونت خود متوسط تا خیلی زیاد راضی هستند، ۷۳/۵ درصد از تبدیل روستای اژیه به شهر ابراز رضایت نموده و میزان رضایت از محل سکونت برای ۵۲/۲ درصد خانوارهای ساکن در شهر اژیه نسبت به قبل از اینکه این روستا شهر شود بیشتر شده است. این رقم برای ساکنان در روستاهای مجاور شهر اژیه (حوزه نفوذ مستقیم شهر) به علت دسترسی به خدمات بیشتر و محدودیت کمتر در انجام فعالیت‌های کشاورزی بخصوص دامداری، بیشتر از ساکنان در شهر و یا سایر روستاها است. بیشترین امیدواری به بهبود شرایط زندگی، در شهر اژیه (روستای ارتقا یافته به شهر) و کمترین آن در روستاهای حوزه نفوذ غیرمستقیم شهر وجود دارد. در زمینه اثرات تبدیل روستا به شهر بر بهبود وضعیت زندگی ساکنان، ۳۷/۱ درصد پاسخگویان اعتقاد به بهبود شرایط زندگی و ۱۸/۹ درصد اعتقاد به بدتر شدن آن به علت افزایش هزینه‌های زندگی دارند. در این خصوص، بین رضایت پاسخگویان ساکن در شهر اژیه و روستاهای مورد بررسی از خدمات ارائه شده در شهر اژیه در زمینه تجاری، آموزشی - فرهنگی و خدمات عمومی (کارگری و ...) به ساکنان شهر و روستاهای مورد بررسی نسبت به قبل از شهر شدن روستای اژیه، تفاوت معناداری وجود دارد و در زمینه خدمات اداری، کشاورزی و صنعتی تفاوت معناداری وجود ندارد. میزان رضایت از این خدمات در شهر بعلا اینک شعاع عملکرد مراکز و امکانات موجود عمدتاً به حریم شهر محدود می‌شود بیشتر از روستاها به خصوص روستاهای دورتر از شهر است. نتایج آزمون مقایسه زوجی در

خصوص مراجعه خانوارها برای تأمین انواع نیازها قبل و بعد از شهر شدن روستای اژیبه نیز نشان می‌دهد که بجز در مورد محل فروش محصولات کشاورزی تفاوتی در این خصوص ایجاد نشده است.

بنابراین در مجموع تبدیل نقاط روستایی به شهر با افزایش میزان رضایت از محل سکونت، افزایش علاقه به ماندن در محل سکونت، افزایش امیدواری به بهبود شرایط زندگی در آینده و افزایش رضایت ساکنان از میزان خدمات ارائه شده، باعث تثبیت جمعیت و کاهش مهاجرت از این مناطق می‌شود و می‌تواند اقدامی در خصوص تثبیت جمعیت نواحی روستایی برای جلوگیری از ایجاد مشکلات بیشتر در شهرهای بزرگ تر باشد. همچنین لازم است دولت با سرمایه‌گذاری در زیرساختها به تقویت بنیه زیربنایی و اقتصادی این شهرها بپردازد و شرایط را برای مشارکت مردم و سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در فعالیتهای تولیدی و خدماتی آنها فراهم نماید. ایجاد و تجهیز مراکز ارائه خدمات به ساکنان شهر و روستاهای پیرامون با کمک مسئولان شهر از دیگر اقدامات ضروری برای این نقاط است.

منابع

۱. افتخاری عبدالرضا رکن‌الدین و حسن ایزدی خرامه (۱۳۸۰)، دومین همایش دوسالانه اقتصاد ایران، مجموعه مقالات، صص: ۱۸۶-۱۷۲، دانشگاه تربیت مدرس، تهران
۲. امکچی، حمیده (۱۳۸۳)، شهرهای میانی و نقش آنها در چارچوب توسعه ملی، انتشارات مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران، چاپ اول
۳. ایزدی خرامه، حسن (۱۳۸۰)، تبدیل روستا به شهر و نقش آن در توسعه روستایی مورد مطالعه: استان فارس، تهران: دانشگاه تربیت مدرس (پایان نامه دکتری جغرافیایی انسانی)
۴. باقری، اشرف‌السادات، (۱۳۷۵)، کارکرد شهرهای میانی در توسعه ناحیه‌ای - مطالعه موردی نجف‌آباد و خمینی شهر، تهران: دانشگاه تربیت مدرس (رساله دوره دکترای جغرافیای انسانی)، تهران
۵. پیران، پرویز (۱۳۶۸)، توسعه برونزا و شهر، اطلاعات سیاسی-اقتصادی، (شماره ۱۰)، صص ۴۶-۴۳
۶. جعفرزاده راستین، مهرداد (۱۳۶۶)، جمعیت و شهرنشینی، مرکز آمار ایران، تهران
۷. حافظ‌نیا، محمدرضا (۱۳۸۲)، مقدمه‌ای بر روش تحقیق در علوم انسانی، چاپ نهم، تهران، انتشارات سمت
۸. حبیب، فرخ (۱۳۷۶)، سلسله مراتب شهری، مسکن و انقلاب (شماره بهار)، صص ۵۴ - ۵۱
۹. دفتر تقسیمات کشوری وزارت کشور (۱۳۸۵)، ضوابط و معیارهای تبدیل روستا به شهر در کشور
۱۰. ربانی، رسول (۱۳۸۱)، جامعه‌شناسی شهری، چاپ اول، اصفهان، دانشگاه اصفهان و انتشارات سمت
۱۱. رستمی، کورش (۱۳۸۰)، نقش عملکردی شهرهای کوچک در توسعه منطقه‌ای مورد: دارخوین خوزستان، پایان نامه کارشناسی ارشد، گروه شهرسازی، دانشگاه تربیت مدرس
۱۲. رضوانی، محمدرضا؛ شکیبا، علیرضا؛ منصوریان، حسین (۱۳۸۷)، ارزیابی کیفیت زندگی در نواحی روستایی، فصلنامه رفاه اجتماعی، سال هشتم، شماره ۳۰ و ۳۱، پاییز و زمستان
۱۳. زبردست، اسفندیار (۱۳۸۳)، اندازه شهر، انتشارات مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران، چاپ اول
۱۴. سعیدی، عباس (۱۳۸۲)، روابط شهر و روستا و پیوندهای روستایی شهری، یک بررسی ادراکی در جغرافیا، نشریه انجمن جغرافیدانان ایران، شماره ۱، تهران
۱۵. طاهرخانی، حبیب‌الله (۱۳۷۸)، تبدیل روستاهای بزرگ به شهر، شهرداری‌ها، شماره ۵، صص ۱۸-۲۱

۱۶. قادرمزی، حامد (۱۳۸۳)، نقش روستا شهرها در توسعه روستاهای پیرامونی مطالعه موردی: روستا شهر دهگلان، پایان نامه کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی روستایی، دانشگاه تربیت مدرس
۱۷. فنی، زهره (۱۳۸۲)، شهرهای کوچک رویکردی دیگر در توسعه منطقه‌ای، انتشارات سازمان شهرداری‌های کشور، چاپ اول
۱۸. مرکز آمار ایران (۱۳۸۶)، بانک رایانه‌ای نتایج تفصیلی سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۸۵، تهران
۱۹. وزارت جهاد کشاورزی (۱۳۷۸)، بانک اطلاعات فرهنگ آبادی‌های ایران، مرکز تحقیقات و بررسی مسائل روستایی
۲۰. وزارت دادگستری (۱۳۶۲)، مجموعه قوانین سال ۱۳۶۱، نشریه روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران، تهران
21. Bajracharya, Bhishna Nada (1995), "Promoting Small Towns for Rual Development: A Veiw from Nepal" *Asia-Pacific Popuylation Journal*, Vol. 10 , No .2, pp . 27 – 50
22. Bartsch Charles & Wells Barbara (2006), "Financing Brownfield Redevelopment in small towns and Rural Area: Helpful Hints and Examples- Northeast –Midwest Institute. www.nemw.org April 2006
23. United Nations Population fund (2007), *State of World Population 2007, Unlishing the Potential of Urban Growth*, New York, UNFPA
24. Gaile Gary L. (1992), "Improving Rual – Ueban Linkages Through Small Town Market – Based Development". *TWPR* ,Vol.14, No. 2, pp.131 – 148
25. Lin, Georg C. S (1993), "Small Towns in Socialist China: a Functional Analysis", *Geoforum*, Vol. 24 , No . 3 , pp . 327-338
26. Omoja Lawrence Onwura(1987), "The Rorle of Small Towns in Rural Development in Borno Satte, Nigeria", UK, London University(PhD.D)
27. Rondinelli Dennies A. (1983), "Towns and Small Cities in Developing Countries", *The Geographical Review*, Vol. 73, No.4, pp. 379-395
28. United Nations centre for Human settlement [UNCHS], (1996) "Habitata Agenda and Istanbul Declaration", (Second United Nations Conferance Humman Settlements, Istunbul-Turkey 3-14 June 1996) New York, United Nations, Department of Public in Formation